

Jegyzőkönyve

*a bihari ref. egyházmegye 1881. évi márczius hó 28. és
29-én Nagyváradon tartott*
KÖZGYÜLÉSÉNEK.

Pap Károly, majd később Gaál Imre esperest és Ritoók Zsigmond segéd-gondnok kettős elnöklete alatt jelen voltak: Szokolay József, Kiss Bénéámin, Oláh József, Szabó Károly, egyházi — Tar Imre, Szücs Lajos, Millye Gyula, világi tanácsbírák. — Benedek László, Kun Béla egyházi, — Kiss Elek világi jegyzők. — Szabó Károly lelkészgyámoldai, Kocsis József házi-pénztárnokok. — Nagy István egyházmegyei levéltárnok. — Kun Béla egyházmegyei könyvtárnok.

Képviselők:

Nagyváradról: dr. Miskolezy Mihály, Platthy József.

Püspökből: Pap Károly, Szabó Lajos.

Hegyközpályiból: Szalay Pál, Tari István.

Lessről: Bai Mihály, Cziáki György, Nagy Sándor.

Kisszántóról: Kocsis József, Szappanos Mihály.

Nyítvendről: Farkas János, Ur Gáspár.

Pósalakáról: Kolozsvári Lajos, Péter István.

H.-K.-Száldobágyról: Szebeni Lajos.

Szaládról: Végh Sándor, Bimbó Ferencz.

Ártándról: Szabó Károly, Fülöp Lajos.

Bojtról: Nemes Pál, Buti p. Sándor.

A tanítóegylet részéről: Juhász Lajos, Szabó Gyula.

Lelkészek: Szemes László szentjánosi, Bíró János örvéni, Veres Imre pap-tamási, Náduvvari Lajos borsi, Szalay Pál h.-k.-pályi, Varga István m.-telkii, Bokros Benedek h.-k.-száldobágyi, Makai Károly élesdi, Szilágyi Márton csökmői, Bugyi Mihály h.-k.-ujlaki, Szathmáry László posalakai, Józsa Gábor n.-szántói. — Debreczeni Gyula, Zsigmond Ferencz nagyváradai vallástanárok. — Bögös Lajos, Surányi Lajos segédlelkészek.

Tanítók: Seres János, Szabó Lajos, Sziráky Béla, Szabó Gyula, Engi Ferencz, Laca József, Daróczy József, Nagy Károly, Nagy Imre, Nemes Pál. — Dankó Sándor, Juhász Lajos n.-váradai énekvezérek — és más hallgatók.

Pap Károly esperest, az örök bölcsességű Isten támogató segedelmét kérő buzgó alkalmi ima után: a gyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

1. szám. Az állandó szavazatbontó bizottság, Nagyváradon, 1880. decz. 20-án — a lemondás folytán megüresült esperesti szék betöltése végett beküldött szavazatok felbontásáról — felvett jegyzőkönyve szerint: Gaál Imre 18, Pap Károly 8, Szabó Károly 7, Ember Pál 6, Ember Károly 1, Kiss Bénéámin 1, Szokolay József 1 szavazatot s így általános többséget senki nem nyervén — újabb választás alá kitűzettek: Gaál Imre, Pap Károly, Szabó Károly és Ember Pál. Az újabb szavazásnál az állandó

szavazatbontó bizottságnak Nagyváradon 1881. január 25-én felvett jegyzőkönyve szerint — Gaál Imre 30, Ember Pál 6, Szabó Károly 5, Pap Károly 1 szavazatot nyert — Gaál Imre általános szavazattöbbséggel elválasztott esperestnek kijelentetik.

A választási jegyzőkönyvek eredményeinek kihirdetése után, lemondott esperest Pap Károly, — kijelentésével annak, hogy öt 10 évig terjedt esperesti működésében mindig a jog s a törvényekhez ragaszkodó szigorú igazságérzet, a protestáns önkormányzati elvnek fényes csillaga vezérelte és míg az egyházmegye nevében kormányozott, kormányozott benne nem az egyéni hajlam vagy rokonszenv, hanem kormányzott benne és általa a szigorú törvény, mely nézi nem az egyént, de nézi s bünteti a tévedőt — véghatárpontján hivataloskodási idejének, búcsút véve elnöksétársától, kinek érdemei letörölhetetlen betűkkel vannak s lesznek egyházmegyénk történetének lapjain; búcsút véve az öt támogatott tanácsbírói kartól s a tartozó kötelesegségérzetet ismerő és annak megfelelő lelkesíti s tanítókat kartól: a hivatali jelvények átadása után, esperesti székét elhagyja.

E búcsúszavak elmondása után, Ritoók Zsigmond egyházm. segédgondnok, kifejezést adva ama aggály és reménynek, melylyel a nem soká megnyilandó, egyházi életünkben korszakot alkotó zsinat élbe megyünk, mely aggály csak úgy szűnik meg, mely remény csak úgy valósulhat meg, ha ott oly egyének szerepelnek, kiknek multjok, jelenök, erőik, az önkormányzati elvhez való rendületlen ragaszkodásuk ismeretes s a jövőről kezdek: minthogy ilyenek ismeri s tekinti elválasztott esperestet, öt — az esperesti jelvények átadása után — az egyházmegye nevében üdvözölve, esperesti székeinek elfoglalására kéri és hívja fel.

Elválasztott esperest Gaál Imre — bár magát az élet által összetörtnek érzi, bízva a mindenképpen támogató isteni segedelemben, az öt öröklő helyre állító közbizalomban, az öt körülvevő tanácsbírói kar bölcsességében, a lelkesíti, a tanítókat s a hívek ezreinek támogatásában: meghajlik a közakarat előtt s a megválasztást elfogadja. Programmot nem ad. Programja a szentírásra támaszkodó, a polgári törvényeket tiszteletben tartó, azokkal együttesen fejlődve haladó önkormányzati elv. Ama *jezusi* utasítás értelmében „*ki közzületek első akar lenni, legyen utolsó, legyen másoknak szolgálója*,” mint az egyházmegye feje, szolgálnak érzi és vallja magát, a közbizalom, az önkormányzati elv, a szigorú törvényesség és az egyházmegye szolgájának.

Az egyházmegye, midőn az esperesti hivatalt 10 hosszú éven át teljes odaadással s buzgósággal viselt lemondott esperestjének oly sokszor kiemelt, oly általánosan ismert érdemeit jelenleg is hangsúlyozza s jegyzőkönyvileg megörökíti: Gaál Imre, elválasztott esperestjét ügybuzgósága s tapintatos eljárása iránti teljes reménnyel, hívó bizalommal üdvözlí s e választásról a főt. egyházkerületi közgyűlést értesíteni rendeli.

2. szám. Olvastatott az állandó szavazatbontó bizottság Nagyváradon 1880. decz. 20-án tartott ülésének jegyzőkönyve, mely szerint az egyházmegyei egyik egyházi tanácsbírói szavazatokból: Szabó Károly 16, Ember Pál 6, Bíró János 6, Kocsis József 4, Sára Ferencz 3, Veres Imre 2, Nagy István, Makay Károly, Kun Béla, Csillag Lajos 1—1-et nyert s így általános többség senki részére sem tűnő ki: újabb szavazásra, a három legtöbb szavazatot nyert: Szabó Károly, Ember Pál és Bíró Károly tüzetek ki. — Az elrendelt másodszori szavazást felbontó ugyanezen bizottság 1881. január 25-én tartott ülése felolvasott jegyzőkönyve szerint: Szabó Károly 26, Bíró János 12, Ember Pál 3 és Kocsis József 1 szavazatot nyert — Szabó Károly általános többséggel elválasztottnak kijelentett.

Örömmel járul egyházmegyénk Szabó Károly elválasztott tanácsbíró megerősítéséhez, ki a tanácsbírói esküt a közgyűlés előtt letéve, azon ígéretének kifejezése után, miként a felé irányult bizalmat lehetőleg kiérdemelni igyekszik — székét az egyházmegye jó kívánatai között elfoglalja.

A szavazatot be nem küldött f.-vásárhelyi egyháztanács komolyan megintetik, hogy jövőben, a szavazatok beküldésére nézve pontosan eljárni tartsa szigorú köteleességének.

3. szám. Az állandó szavazatbontó bizottság 1881. január 25-kén, Nagyváradon felvett jegyzőkönyve szerint, a megyei népnevelési bizottságba választmányi tagul, 40 szavazattal, vagyis egyhangulag, Nagy István nagyváradai lelkész választatott meg, — megjegyeztetvén, hogy Nagyvárad és F.-Vásárhely nem szavazott, ez utóbbit, állítólag az egyháztanács meg nem jelenése folytán.

A szavazás öröndetes tudomásul vétetik s Nagy István nagyváradai lelkész, a szavazás el nem rendeléséért, a szabályszerű (1 fnt) bírságban elmarasztaltatik.

F.-Vásárhely nem szavazásának kiderítése, az oda úgy is kiküldendő küldöttség körébe tartozván.

4. szám. Gaál Imre esperestté történt megválasztatása folytán, egy egyházi tanácsbírói szék üresedésbe jöven s Dobozsi Menyhért világi tanácsbíró 6 évre terjedt hivataloskodási ideje is letelén:

mindkét tanácsbírószágra ezenel szavazás rendeltetik el.

5. szám. Egyházmegyei tanácsbíróvá elválasztott lelkészgyámoldai pénztárnok Szabó Károly, eddigi hivataláról a fenálló szabályok értelmében lemond.

Indokolt lemondása elfogadtatik s az új választás elrendelésével az elnökség megbízatik.

6. szám. Hegyesi Márton ügyész, levélben tudatja, hogy elháríthatatlan akadályok következtében a közgyűlésen meg nem jelenhet.

Sajnos tudomásul vétetik.

7. szám. Beterjesztettek a következő, folyó évi március 15 és 22-kén, bizottságilag megvizsgált, 1880—1-ik évről vezetett számadások:

I. Szabó Károly, lelkészgyámoldai pénztárnok számadása, mely szerint:		
Bevétel	24076 fnt	32 1/2 kr
Kiadás	23007 „	39 „
Maradvány:	1068 „	93 1/2 „

A pénztár állása:

Tőkepénz 67 kötvényen	17893 „	69 „
Hat takarékpénztári könyvön	3601 „	38 „
Pénztári maradvány	1068 „	93 1/2 „

A pénztár állása: 22564 „ 00 1/2 „

II. Kocsis József házi pénztárnok számadása, mely szerint:

Bevétel	9670 „	21 „
Kiadás	8576 „	41 „
Maradvány:	1093 „	80 „

A pénztár állása:

Tőkepénz 27 kötvényen	5917 „	— „
Három takarékpénztári könyvön	875 „	— „
Pénztári maradvány	1093 „	80 „

A pénztár állása: 7885 „ 80 „

III. Kun Béla egyházmegyei könyvtárnok számadása, mely szerint:

Bevétel	242 „	81 „
Kiadás	239 „	59 „
Maradvány:	3 „	22 „

A pénztár állása:

Kötvényekben	450 „	— „
Alapítvány kötvény nélkül	105 „	— „
Pénztári maradvány	3 „	22 „

A pénztár állása 558 „ 22 „

IV. Szabó Lajos tanítógyámoldai pénztárnok számadása, mely szerint:

Bevétel	741 „	— „
Kiadás	741 „	— „
Maradvány:	semmi.	

A pénztár állása:

Takarékpénztári könyvekben	7617 „	52 „
--------------------------------------	--------	------

V. Ugyancsak Szabó Lajos tanítókönyvtári számadása, mely szerint:

Bevétel	73 „	20 „
Kiadás	— „	— „
Maradvány:	73 „	20 „

A pénztár állása:

Takarékpénztári könyvben	229 „	30 „
Maradvány	73 „	20 „

A pénztár állása: 302 „ 50 „

Ezen számadások a vizsgáló bizottságok által helyesen vetteknek s okmányokkal igazoltaknak találattván; helyben hagyatnak, s az illető pénztárnokok, a számadás terhe alól, a szokásos fenntartás mellett, felmentetnek.

8. szám. A számadásokat megvizsgált bizottság, jelentésében azon véleménynek adván kifejezést, hogy Szaláry Olivér országgyűlési képviselő, a révi lelkész ré-

Kovács József ideiglenesen továbbra is megerősítették s mint tanító oklevéllel nem bíró: ez oklevél megszerzésére utasították.

15. szám. Olvastatott a lessi némely egyháztagok által, ottani lelkész Csepe-lyi Menyhért ellen emelt panasz tárgyában Pap Károly esperest azon jelentése, hogy miután ezen ügyet — melyet a mai napon befejezett esperességi idejében be nem végezhetett volna — a már elválasztott utódjára bízni látta helyesnek és szükségesnek: ennélfogva ő a vizsgálati eljárást panaszlók kérvényére nem is kezdette meg.

Panaszlók azonban, lelkészük iránti személyes gyűlöletre mutató türelmetlen-ségük által ösztönözötve, a főt. püspöki hivatalhoz kérvényezték a vizsgálatnak még a gyűlés előtti megtartásáért, melyet — bár a püspöki hivatal leírására, Pap Károly esperest, folyó hó 24-ére elrendelt, — a perköltségi biztosíték be nem küldése követ-keztében megejteni nem lehetett.

Ezekből kiindulva javasolja az egyházmegyének, miként a vizsgálatot mielőbb elrendelni s a netaláni fellebbezésnek a tavaszi egyházkerületi gyűléshez leendő felter-jesztése végett, az ítélet meghozására egy rendkívüli törvényszéki ülést tartatni szí-veskedjék.

Bemutajta egyszersmind a lessi panaszlók által folyó hó 23-án postára tett, de csak 25-én s így későn megérkezett 30 frtot tartalmazó levelet, mely perköltségi biztosításként küldetett.

Az egyházmegyei közgyűlés minden tekintetben helyesli Pap Károly volt esperest ez ügybeni eddigi intézkedését s a vizsgálatnak minél előbbi megtartására Kun Béla és Szűts Lajos küldöttségi tagokat ezennel megbizja. A vizsgálat után — melyről az esperesi hivatal azonnal értesítendő — rendkívüli törvényszéki ülés megtartását — a felek ki-jelentendő óhajára — elhatározza s a 30 frt perköltségi biztosítékot a vizsgálo küldöttségnek ezennel átadja.

16. szám. Püspök ur az egyházkerületi közgyűlésnek folyó évi május 2-ik napjára történt kitiűzését tudatja.

Tudomásul vétetvén, az egyházmegye képviselőivel, a jogosítvány kiadása mellett Oláh József egyházi és Erősey Géza világi tanácsbírák biz-
zatnak meg.

17. szám. Hegyközszáldobágyi lelkész, Bokros Benedek s neje Makó Margit kérelmezik, mult év augusztus 24-én elhalt s gyámdíj élvezésére jogosított napok, il-
letve édes anyjuk gyámdíjának az elhalálozás napjáig való kiutalását.

A kérelemnek hely adatik, miről úgy folyamodók, mint a gyá-
moldai pénztárnok végzésileg értesítetnek.

18. szám. Esperesti előterjesztés a segédgondnoki hivatal részére, hivatali pe-
csétnyomó készítése szükségének tárgyában.

A pecsénnyomó elkészítése, a házi pénztár terhére elrendeltetik
s erről a kellő intézkedés megtétele végett Kocsis József közpénztárnok
értesítettik.

19. szám. Főtiszt. püspök ur fájdalmas szívvel tudatja dr. Révész Imrénnek, a
debreczeni reform. egyház egyik lelkipásztorának, a theologia tudorának, a magyar tu-
dományos akadémia tagjának s a tisztult reform. egyházkerület levéltárnokának fo-
lyó évi febr. 13-án, este 8 órakor, életének 55-ik, lelkipásztorlásának 25-ik évében
történt váratlan halálát.

Elcsüggesztő bánattal s mely szomorúsággal veszi tudomásul
egyházmegyének a protestáns egyház s önkormányzati elv, a nemzeti iro-
dalom s az általános tudományosság eme szilárd oszlopának, a protestáns
nemzeti zsinat előharcosának megrendítőleg váratlan kidőlését, kit *jános*
szeretet mellett *páli* bölcsesség s az elvek fölött soha — alkudni nem
akaró *kálvini* szilárdság jellemzett. Elvei a protestánsizmus egyeteméi,
művei a nemzeti, az elhunyt miatti gyász mindnyájunké. A benne oly
sokat vesztett egyház, a benne mindent vesztett család gyászában egy-
házmegyénk is osztozni kívánván: mélyen érzett bánatát úgy a debre-
czeni ref. egyháznak, mint a tisztelt gyászoló családnak jegyzőkönyvileg
kifejeztetni rendeli.

20. szám. Esperest az államsegély tartalékából segélyt kérő pelbárhidai, nagy-
szántói és h.-k.-száldobágyi egyházak felszerelt kérvényeit ajánlás s az egyházkerületre
leendő felterjesztés végett bemutatja.

Mindhárom egyház anyagi szegénysége eléggé ismert s kérelme
indokolt lévén: beadott folyamodványuk, pártoló vélemény kíséretében
leendő felterjesztésével, esperest megbizatik.

21. szám. Pap Károly esperest kéri a révi, m.-kakucsi, lessi és f.-vásárhelyi
egyházakat a magyar reform. segélyegyletnek segélyeztetés végett hathatósan ajánlani.
Nevezett egyházak segélyeztetése a magyar ref. segélyegyletnek
melegen ajánlatik, mely végzés a főt. egyházkerületre felterjesztetni
rendeltetik.

22. szám. Fugyi-vásárhelyi Harsányi István és társai panasz kérvényök Kec-
kemti Lajos lelkész ellen.

Mielőtt a panasz felett határozat hozatnék, a panasz kérvény es-
perest utján panaszolt lelkésznek azzal adatik ki, hogy a panaszokra fe-
leletét esperesthez terjeszse be, esperest pedig felhivatik, hogy a lelkész
felelete után az ezen ügyben szükséglendő további intézkedést tegye meg.

23. szám. Némely révi egyháztagok a lelkésznek járuló fizetés leszállítását
kérik. Ezzel kapcsolatban felolvastatik Vári János lelkész panasz a gondnok és a hi-
vek ellen.

Ezen ügy kellő megvizsgálására Bíró János és Szűcs Lajos ki-
küldetnek, jelentésük a jövő őszi közgyűlésre bevaratván, miről nevezet-
tek végzésileg értesítetnek.

24. szám. Pap Károly esperest bejelenti az egyházmegyei népiskolai tanügyi
bizottság újabb megalkotása illetőleg tagjai megválasztásának szükségességét.

Gaál Imre elválasztott esperest elnökele alatt — megválasztat-
nak Pap Károly mint alelnök, Nagy István, Szabó Károly mint jegyző,
Bíró János — egyházi; Ritoók Zsigmond, dr. Miskolczy Mihály, Milye
Gyula és Rácz Mihály — világi részről; a tanítói karból: Kalcs György,
Szabó Lajos és Engi Ferencz. Mely választásról az elválasztottak végzé-
sileg értesítetnek.

25. szám. Vári János révi lelkész beterjeszti (4) négy darab keresetelési bi-
zonyítvány másolata mellett, azon panaszát, mely szerint Jánk János városkolyosi
gör. kath., Lungul Gábor gör. kel., és Jusztin Vazul gör. kath. lelkészek illetéklenül
reform. szülők gyermekét megkeresztelték és anyakönyveztek.

Ezen, reform. egyházunkat jogaiban mélyen sértő törvényellen-
es keresetelési ügy, minden okmányokkal egyetemben, a törvényes in-
tézkedés megtétele végett, a főtisztelő egyházkerületre felterjesztetni
rendeltetik.

26. szám. Felolvastatott a száki egyháztanács megerősítés végett felterjesztett
azon határozata, mely szerint Erős Mihály leánytanítónak — az egyház minden anyagi
terhelése nélkül — egy segédtanító alkalmazását megengedni kérelmezi.

A kérelemnek hely adatik, magában értetvén az, hogy az ideig-
lenes segédtanítónak alkalmazása az esperesi hivatal beleegyezésétől tété-
tik függővé s megjegyeztetvén, miszerint a rendes és segédtanító közötti
felosztása a tanításnak az egyháztanács jogkörébe tartozik.

27. szám. Csóka György mezőtelegi tanító az egyház tagoknál hátrányban
levő tetemes mennyiségű — 96 forintot — levő fizetésének hatósági uton behajtását
kérelmezi.

Közigazgatási hatóság közbenjárását minden jogos esetben
igénybe veheti az egyháztanács. Fizetésének behajtását kérelmező tanító
kérvénye a tartozók névsorának kimutatásával együtt az egyháztanács-
hoz visszatétetik, — utasítván az egyháztanács, hogy általában a bel-
hivatalnokok, de különösen a folyamodónak jogos követelését hatósági
közben járás mellett hajtsa be záros határidő kitűzése mellett. Nem tel-
jesítés esetén a panaszkérvény hatályos intézkedés esperesti uton az alis-
páni hivatalhoz áttétetik.

28. szám. Esperest jelenti, hogy a lessi egyház, templom kijavítása céljából
felvett, kilenczeven (90) forint adóssága az államsegély tartalékából s a ref. segélyegy-
lettől nyert segélyből kifizetettetik.

Örvendetes tudomásul vétetik.

29. szám. Szakárdi szakaszszolgabíró Kiss Elek értesíti az egyházmegyét ar-
ról, hogy a rongált tetőzett, rothadt mennyeztető s így életveszélyessé vált nyűvedi
templomot közbiztonsági szempontból, a megejtett szakértői szemle alapján, rendőrhá-
tósággal bezáratta. — Kapcsolatban e hatósági értesítéssel — nyűvedi lelkész jelenti,
hogy a közigazgatási hatóság által bezáratott templom kijavítására s egyúttal a torony
fedél megépítésére a szerződés az építőmesterrel megkötöttetik.

A jelentések helybenhagyó tudomásul vétetnek; a tervrajz és
költségvetésnek — fenálló szabályaink szerint — az esperesti hivatalhoz
beterjesztése elrendeltetvén.

30. szám. Darvasi lelkész Matolcsi János betérjesztése Harsányi József tanító ellen a vallásos szertartások megvetése és felsőbbjei iránti tiszteletlenség s engedetlenség miatt.

A beadott lelkészi panasz esperest utján a kanonika vizitáció tagjainak kiadatik oly utasítással, hogy a tényállás teljes megismerése alapján az ügyet saját körében intézze el.

31. szám. Pap Károly esperest betérjesztése az iránt, miszerint a közgyűlés nem látná-e jónak, hogy a n.-tőfalui tanítónak eddig juttatott 15 forint államsegély — mintán a n.-tőfalui iskola államivá átalakítása következtében Séllei Dániel fizetése 200 forintra növekedett — Lacza József pósalakai tanítónak, mint igen csekély jövedelem mellett alkalmazottnak adassék?

Helyesséssel fogadtatik.

32. szám. Esperest a múlt évi 55. sz. végzés folytán jelenti, hogy a fugyui templomnak a Körös árjátóli megvédelmeztetése iránt Biharmegye bizottságához intézett kérvényére mind ez ideig választ nem kapott; egyszersmind tudatja, hogy a partnak közelebb vesszőfonadékkal történő megkésztése, véleménye szerint, czélhoz nem vezet.

Ezen ügy mielőbbi gyökeres orvoslása az egyházmegyei közgyűlés óhaját képezvén — esperest megbizatik, hogy a megyei bizottsághoz intézett kérelem teljesítése s általában a szükséges óvó intézkedés fogantatásáért Biharmegye alispánját sűrítse meg.

33. szám. Szűcs Lajos világi tanácsbíró és Szemes László lelkész, mint egyházmegyei kiküldöttek jelentése a Körös-nagyrévi állami iskolának f. évi március 1-én történt ünnepélyes megnyitásáról, kiküldöttek azon meggyőződésüknek adván kifejezést, miszerint a révi állami népiskola iránt a legjobb reménnyel lehetünk.

Örvendetes tudomásul vétetik.

34. szám. Hegyközpályi lelkész jelenti, hogy a lelkészlak számára oly sokszor elrendelt kut nem ugyan a lelkész lakon, de közvetlen annak szomszédságában megásatott.

Örvendetes tudomásul szolgál.

35. szám. Felolvasatott Pap Károly esperest jelentése az egyházmegyei vallás-erkölcsi állapotról az 1880-ik évről a mint következik:

Bihari egyházmegye.

Vallásos erkölcsi élet.

Az isteni tiszteletben, ünnepnapokon s a nyári hónapokat kivéve vasárnapokon általában szép számmal vesznek részt a hívek. Különösen is, a vallásos erkölcsi állapot jónak jelentetik 12, kielégítőnek és megnyugtatónak 25, sok kívánni valót fenhagyónak 4, szomorúnak 1 egyházban. Az uri szent vacsorával nagy számmal élnek 19, — a három nagy ünnepen szép, egyébkor kevés számmal 17, általában kevés számmal 6 egyházban. Katekizáció rendszeren tartatik 30; ritkán a hallgatók léte vagy nem léte szerint 8, épen nem 3 egyházban; ez utóbbiak az igen kevés lelket számláló egyházak. Hétköznapi könyörgések tartatnak minden reggel 8, csak bűnbánati hetekben, s ezekben némelykor délután is 13; ritkán, csak ha gyermekágyas nő megyen templomba 18; épen nem 3 egyházban. Biblia-magyarázat tartatik az adventi hetekben 3 egyházban; első Adventtől Husvétig hetenkint kétszer 1, és hetenkint egyszer 1 egyházban; nem tartatik, minthogy a hívek nem mennek templomba 37 egyházban, noha némely lelkészek megkísérlették. Két egyházban felváltva tartatik vasárnap délután őszig tavaszig a káté és bibliamagyarázat.

Áttértek száma 15. Kitértéké 3.

Vegyes házasság kötöttet 1880-ban 49, ezen számban magában N.-Váradon 31.

Törvénytelen szülöttek száma 237, vagyis a szülöttek számának 11.89%-a.

Magában Nagyváradon 114; mely nagy számot adják a vidékről becsődülő cseléd-leányok, csavargó nők, s a bába-képezdével összeköttetésben levő szülöintézet. Nem született törvénytelen 7 egyházban.

Vasárnapokon gyakoroltatik a munka 20 egyházban; csak az elkerülhetetlenek — nyárban gyümölcs-szedés és gyűjtés 15 egyházban; szünnetel 7 egyházban.

Visszas házasság közül kibékült 34 pár; külön él, s részben való-pert folytat 33, elválasztott 9 pár. N.-Váradról ezt jelentik, hogy: a visszas házasságok évről-évre sürűbben fordulnak elő; köztük legkisebb rész az összebékülők; utána az elválasztásban végződők; legnagyobb szám a vadházasságban élők. Visszalkodó házasságok nem fordultak elő 9 egyházban.

Vadházasságban élők: 28 egyházban bejelentve 136. 6 egyházban így: talál-tatnak; 2-ben: számosan. 10 egyházban nincsenek. E ragály inkább terjedni, mint

fogyini látszik; minthogy Körösi S. jogtanár ur szerint „a törvény a concubinatus se nem tiltja, se nem bünteti.”

Polgári büntetés alá esettek száma: 3 egyházban így jelentve, hogy: bűntettek apróbb kihágások s lopásokért; 14 egyházban: lopásért 30; verekedésért 23; vasárnapon dolgozásért 3; házfeltörésért 1; utasok fenyegetésért 2; csalásért 1; becsület-sértésért 4; megkísérlett gyújtásért 2 suhanéz; véletlen emberölésért 3; gyilkos-sági gyanúért vizsgálati fogságban volt 3; orv gazdaságért 1; pincoz-feltörésért 1. Összesen 66. Nagyváradon a rendőrségnél 319 férfi, 408 nő, köz-csend és rend-hábo-ritásért és csavargásért. A központi börtön és fegyintézetekben: 150 férfi és 67 nő bűntett és kihágásért.

Nem volt büntetésre eset 14 egyházban.

Tudomásul vétetvén Pap Károly volt esperestnek a gondos je-lentésért meleg köszönet nyilváníttatik, s az egész jelentés kinyomatása a jegyzőkönyvben elrendeltetik.

36. szám. Esperest Pap Károly nyilvántartás czéljából tudomására hozza az egyházmegyének, hogy a lelkészgyámolda javára két új rendes lelkész köteles a féljő-vedelem befizetésével, és pedig Nyikos Sándor 480 fít jövedelem után 240 firttal, Cse-pelyi Menyhért 180 forint jövedelem után 90 firttal.

Jelen szám mihezartás végett a lelkészgyámoldai pénztárnok-hoz áttétetni rendeltetik.

37. szám. A mezőkeresztesi lelkész jelenti, hogy az iskolák a himlőjárvány miatt hatósági rendelet folytán még f. évi január havában bezártak, mi miatt a tör-vényes félvi vizsga megtartható nem volt.

Sajnos tudomásul vétetik.

38. szám. Felolvasatott Szabó Pál nagykerékii fitanító kérelme, mely szerint a tandíj fizetését az iskolai év kezdetében vagyis szeptemb. hónapban elrendeltetni kéri.

Az egyházmegye nemcsak a nagykerékii, hanem más egyházak-ban is elrendeli, hogy a tanítói fizetést képező gabona az őszi — a pénz-fizetés a tavaszi félvi kezdetben szolgáltatassék be, miről ugy az egyhá-zak, mint a tanítók értesítettnek.

39. szám. A posalaki egyháztanács betérjeszti a tanító javított bérleletét s annak megerősítését kéri.

Mint a régi díj levélnél előnyösebb, örvendetesen vétetik tuda-másul s megerősítés végett az egyházkerületre felterjesztetni rendeltetik.

Jegyzőkönyve

a bihari ref. egyházmegye törvényszéke Nagyváradon
1881. évi ápril 19-én tartott rendkívüli ülésének.

Gál Imre esperest és Ritoók Zsigmond segédgondnok kettős elnöklete alatt jelen voltak: Kis Beniamin, Szokolai József, Oláh József, Szabó Károly egyházi — Tar Imre, Szücs Lajos világi tanácsbírák, Hegyesi Márton ügyész, Kun Béla egyházi — Rácz Mihály világi jegyzők.

Esperes buzgó ima után a rendkívüli törvényszéki ülést megnyitottnak nyilvánítja.
40. szám. Tárgyalás alá vétetett Török János, Szatmári Mihály lessi egyháztagok és társaiknak Csepelyi Menyhért ottani lelkipásztor ellen, 13 vádpontban beadott, de 7 vádnak a vizsgálat alkalmával panaszlók általi visszavétele következtében, csak 6 vádpontot tartalmazónak tekintett panaszuk, — melynek megvizsgálására a f. évi márczius 28 és 29-én tartott egyházmegyei gyűlés által megbízott Szücs Lajos és Kun Béla kiküldöttek a f. hó 7-én megírt vizsgálat eredményét feltüntető jegyzőkönyvet beterjesztvén, — annak, valamint a mellékelt okmányok, és vádlott lelkész felfolyamodásának figyelmes átolvasása, illetőleg szigorú elbírálása után, az egyházmegyei törvényszék következőleg ítelt:

Miután a Csepelyi Menyhért lelkész ellen beadott vádak, a részesség kivételével, kellő elfogadható bizonyítékokkal beigazolvva nincsenek: vádlott lelkész az ellene emelt vádak alól felmentetik s egyedül a részesség vádjában mondatik ki vétkesnek, minélfogva egyházmegyei megdorgálásra íteltetik.

Tekintettel azonban arra, miként a lessi egyházból eltávozása vádlottnak a felzavart kedélyek lecsendesülését reményltené, az egyházmegyei törvényszék cenzellé kimondja, hogy Csepelyi Menyhért lelkész az esperest belátása szerinti első lehető alkalommal más egyházbba áthelyezendő.

A vizsgálati perköltésben, mely összesen 31 frtot tesz, felek egyetemlegesen marasztaltatnak el, minthogy egyfelől a vádak kellő be nem igazolása a panaszosokra, másfelől pedig a megdorgálási ítélet a panaszlottra nézve, e tekintetben is terhelő erővel bír.

Miről felek azon hozzáadással értesítettnek, miszerint netaláni fellebbezéseket az esperesi hivatalhoz, 15 nap alatt, beadhatják.

41. szám. Olvastatott Harsányi István algondnok, Batári János és társaik, mint fugyivásárhelyi egyháztagok panaszskérvénye Kecskeméti Lajos lelkészök elmozdítása iránt; mire nézve az egyházmegyei törvényszék következőleg végzett:

Tekintettel arra, hogy a panaszskérvény az 1880-ik évi mártius 30, 31-ikén tartott egyházmegyei gyűlésen tárgyalt hasonneműi kérvény pontjain kívül újabbakat nem tartalmaz s ez ügyben a panaszlók már akkor is elutasító ítéletet nyertek: e panasz a vizsgálat elrendelésére alkalmasnak nem találtatott, — s miután a panaszskérvény hangja ildomtalanságra, a presbiteri gyűlés lelkész nélküli megtartása s a lelkésztanítói bérlevél megsemmisítését célzó megváltoztatása törvényellenességre mutat — panaszlók egyházmegyeileg megdorgáltatnak s lelkészökkéi békés egyetértésre komolyan utasítottatnak.

Miről felek azon hozzáadással értesítettnek, miként fellebbezéseket az esperesi hivatalhoz 15 nap alatt beadhatják.

Mindezen számok hitelesítették.

Az 1, 3, 5, 11, 13, 17, 19, 27, 29, 34, 36, 37, 39 számokat jegyezte Benedek László.

A 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 18, 21, 23, 24, 25, 26, 31, 33, 35, 38, 40, 41 számokat Kun Béla.

A 12, 16, 20, 22, 28, 30, 32 számokat Kiss Elek.

Betűrendes tárgymutató.

	Szám
Allamsegélyből részesítendő egyházak	20
Bélyegek terhet az illető pénztárak viseljék	12
Bokros Benedek és neje kérelme megadatik	17
Csoka György m.-telegdi tanító kérelme pártoltatik	27
Egyházkerületi közgyűlés tartása tudomásul szolgál	16
Ercsey Géza, 105 frtos könyvtári alapítványa biztosítására újból felkéretik	10
Erőss Mihálynak, segédtanító tartása ideiglenesen megengedhető	26
Esperestté Gaál Imre megválasztatik	1
Esperesti jelentés az 1880. évi vallás erkölcsi állapotról	35
Fugyii templom érdekében az alispáni hivatal újból megszüretendő	32
Fugyivásárhelyi egyháztagok lelkészük elleni panasza megvizsgálandó	22
Fugyivásárhelyi egyháztagok panaszára végzés hozatik	41
Hegyesi Márton ügyész gyűlésre nem jöhet	6
H.-K.-Pályi egyháznak kút ásott	34
Kovács József leánytanító ideiglenesen megerősítettik	14
Lelkészyámoldai pénztárnok választandó	5
Lessi egyháztagok, lelkészük elleni panasza tárgyában esperesti jelentés	15
Lessi lelkész és vádlóira ítélet hozatik	40
Lessi 90 frt közpénztári adósság letörlesztetett	28
Matolcsi János, Harsányi József elleni panasza megvizsgálandó	30
M.-Keresztési iskolák a himlő miatt bezárattak	37
N.-tőthfalui 15 frt államsegély Laca Józsefnek adandó	31
Népnevelési bizottsági tagul Nagy István megválasztott	3
Nyitvedi templom bezárattott és építtetni szándékolatik	26
Oláh Péter és Pethő Zsigmond lelkészyámoldai tartozásaikért beperlendők	9
Pap Károly esperest számadása köszönő tudomásul vétetik	39
Posalakai tanító javított díjlevele öröme szolgál	36
P.-toldi és lessi lelkészek féltetései a lelkészyámoldának adják be	21
Ref. segélyegyletre ajánlott egyházak	19
Révész Imre haláláról való jelentés leverő bánattal fogadtatik	23
Révi egyháztagok panasza megvizsgálandó	33
Révi állami népiskola megnyitott	18
Segédgondnoki pecsétnyomó készítendő	13
Seres János nyitvedi tanító elleni panasz megvizsgálandó	2
Szabó Károly egyházi tanácsbíróvá megerősítettik	7
Számadások I, II, III, IV, V, helyben hagyatnak	8
Szlávy Olivér 300 frtos alapítványa perelendő	4
Tanácsbíró, egy egyházi és egy világi választandó	38
Tandíjfizetések iskolai félévek kezdetén történjenek	24
Tanügyi bizottság megalkottatik	25
Vári János panasza illetéktelen keresztelesek ellen, az egyházkerülethez felterjesztendő	

